

Stylesheet voor het format van een boek

I. ALGEMEEN

1.

Het manuscript bevat maximaal [...] woorden (-/+ 5%) - exclusief noten, literatuur en bijlagen. Dat is ongeveer [...] pagina's.

2.

Het manuscript dient digitaal te worden aangeleverd. De auteur maakt met de uitgever afspraken over het aanleveren.

3.

Gebruik voor de lopende tekst een leesbaar font (12 pt) met regelafstand 1,5.

Voetnoten staan in hetzelfde lettertype (10-11 pt) met regelafstand 1.

Gebruik *geen* verschillende lettertypes door elkaar en stel de kleur in op zwart.

Gebruik geen macro's en codes.

4.

Het manuscript omvat de volgende onderdelen:

* titelpagina met:

titel en ondertitel

colofon met naam auteur / e-mailadres / initialen en achternaam van de peer reviewer / onderzoeksinstituting / specialisatie / datum deadline definitieve versie / aantal woorden exclusief noten en referenties

*abstract en trefwoorden:

Direct na de titelpagina volgt het abstract van ca. 150 woorden. Voeg bij het abstract vijf trefwoorden toe die de lading van het onderzoek dekken.

* inhoudsopgave

* inleiding

* betoog, ingedeeld in hoofdstukken

* conclusie

* bijlagen (eventueel)

* afbeeldingen

* verantwoording afbeeldingen

* literatuurlijst

5.

Alle pagina's worden genummerd, behalve de titelpagina en de inhoudsopgave.

6.

Alinea's worden ingesprongen met een tab. Gebruik *geen* tab bij:

- de eerste alinea van een hoofdstuk
- de eerste alinea na een witregel.

Gebruik *geen* witregels tenzij:

- voor en na een langer citaat (meer dan drie regels). Een langer citaat moet ook ingesprongen worden.
- binnen een hoofdstuk een geheel nieuw deel in het betoog begint.

7.

Het manuscript dient in grammaticaal correct, stilistisch verzorgd Nederlands te zijn geschreven. Gebruik geen spreektaal of afkortingen. Pas op voor telegramstijl en verzelfstandigde bijzinnen. (Raadpleeg ook de syllabus met Tips voor het Nederlands; <https://www.acvabakg.com/jaar-1-5-tipsvoorhetnederlands>)

8.

Namen van (historische) figuren en namen van kunstenaars dienen bij eerste vermelding altijd voluit te worden geschreven, met leefjaren vermeld tussen haken.

Voorbeeld: Rembrandt van Rijn (1606-1669)

In wetenschappelijke teksten worden kunstenaars altijd met voor- en achternaam aangeduid. Er zijn echter een aantal uitzonderingen die inmiddels zo ingeburgerd zijn dat ze zijn toegestaan.

Bijvoorbeeld: Rembrandt, Michelangelo, Rafaël en Leonardo.

Bij auteurs die je bespreekt voeg je géén leefjaren toe. Dus gewoon als volgt:

Volgens Linda Nochlin..., Richard Pevsner beweert....etc.etc.

9.

Buitenlandse woorden of termen dienen te worden gecursiveerd, tenzij het een (langer) citaat betreft.

Voorbeeld: *Sprezzatura*

II. CITATEN (in de lopende tekst)

1.

Citaten worden aangegeven met dubbele aanhalingstekens ("..."), worden voorafgegaan door een dubbele punt en zijn *niet* gecursiveerd.

2.

Wees spaarzaam met citaten, zeker uit secundaire literatuur! Gebruik ze niet om je eigen zinnen aan te vullen. Dus niet:

De illustraties in de *Gart der Gesundheit* zijn een voorbeeld van “toenemende precisie en gedetailleerde registratie van observaties in visuele vorm.”¹

3.

Een citaat moet geïntroduceerd worden:

Over de functie van illustraties in boeken als de *Gart der Gesundheit* maakt Elizabeth Eisenstein de volgende opmerking: “Deze illustraties (...) wijzen naar toenemende precisie en gedetailleerde registratie van observaties in visuele vorm.”¹

Hiermee maak je ook in je lopende tekst expliciet duidelijk welke auteur je bespreekt en wie er wanneer aan het woord is.

4.

Doorgaans volgt op een citaat een commentaar.

Eisenstein maakt vervolgens duidelijk hoe deze toegenomen precisie een beter begrip opleverde van de afgebeelde planten en hoe deze kennis dankzij de boekdrukkunst zich snel kon verspreiden. Hieruit kan worden afgeleid dat dit ook voor schilders uit de vijftiende eeuw...etc. etc.

5.

Citaten in citaten worden aangegeven door enkele aanhalingstekens (" '...' ").

6.

Citaten langer dan twee zinnen dien je als een apart blok in je tekst op te nemen. In dit geval moet je het hele blok laten inspringen en vooraf laten gaan door een witregel en afsluiten met een witregel. Lange citaten kunnen bijvoorbeeld nuttig zijn als je een belangrijk stuk tekst uit een primaire bron bespreekt en je de lezer niet steeds naar de bijlage wilt laten bladeren. Let op: een blokcitaat wordt **niet** tussen aanhalingstekens geplaatst. Het blok geeft hier namelijk al aan dat het om een citaat gaat.

Voorbeeld:

Tot slot van zijn relaas over de ‘Schaar-Minerve’ voert Houbraken de nog levende weduwnaar ten tonele:

De Heer Blok by wien haar gedagtenis in groote waarde blyft, laat haar Konstroem niet verwaarloozen; maar in tegen deel de namen, en zinspreuken door Wereldvorsten (ter gedagtenis dat zy haar berugte Schaarkonst gezien hebben) met eigen hand op papier gestelt, neffens de vaerzen der Puikdichters by een verzamelt in een stamboek pryken, en doet hunne beeltenissen door een konstige hand teekenen, om die tegens over de geschriften te plaatsen. Ook laat hy van de beste konstschilders teekeningen maken, zinspeelende op genoemde zinspreuken.⁶

Het is duidelijk dat de Parijse tekening van Van Mieris II in deze laatste categorie past. Het idee dat dit blad als satire bedoeld was, kan na lezing van Houbraken gevoelig terzijde worden geschoven.⁷

7.

Aanhaling van de titel van een boek, een tijdschrift of een kunstwerk moet worden gecursiveerd.

8.

Voor het aanhalen van de titel van een essay, lezing of artikel worden enkele aanhalingstekens gebruikt. Er wordt niet gecursiveerd.

9.

(Langere) citaten uit andere talen (m.u.v. Engels, Frans, Duits) moeten worden vertaald. De **originele** tekst wordt in dat geval bij voorkeur weergegeven in de voetnoot, met vermelding van de naam van de vertaler (indien eigen vertaling, dit ook vermelden!).

III. VERWIJZINGEN (VOETNOTEN)

Voor het maken van verwijzingen hanteren we verkorte voetnoten. We gaan uit van de noten-bibliografie Chicago referentiestijl. Zie het einde van dit document voor een link naar de online Chicago Manual of Style.

1.

Verwijzingen naar de herkomst van citaten, alsmede naar de herkomst van alle argumentatie en ideeën die niet - of niet exclusief - van de auteur van het eindwerkstuk zijn, moeten in voetnoten worden verantwoord.

2.

Voetnoten worden aangegeven door opeenvolgende cijfers in superscript aan het einde van de zin, na de punt: (.³).

Wanneer een voetnoot verwijst naar een specifieke term of deel van een zin mag het voetnootnummer na het eerstvolgende leesteken worden geplaatst.

Gebruik slechts één voetnoot aan het einde van de zin of alinea; hierin mogen meerdere bronnen worden vermeld.

Gebruik geen voetnoten in titels of kopjes van hoofdstukken.

3.

Om verkorte voetnoten te maken hanteer je de zogenaamde author-title voetnoot. In deze verkorte voetnootvorm vermeld je de achternaam van de auteur, de (verkorte) titel van het werk in cursief, paginanummer(s). Bijvoorbeeld:

1. Eck, *Art, agency and living presence*, 45.

Bij lange titels kun je volstaan met het eerste deel van de titel. De rest van de titel neem je immers op in de literatuurlijst

Bij een verwijzing naar een artikel, cursiveer je de titel niet maar zet je deze tussen dubbele aanhalingstekens.

2. Keblusek, "A frugal man in the 'Kunstkammer'", 97-99.

In de Chicago stijl vermeld je geen p. of pp. voor de paginanummers. Het is immers duidelijk dat het laatste deel van de voetnoot betrekking heeft op paginanummers.

4.

Verwijzingen naar archivalia en handschriften dienen zo specifiek mogelijk te zijn. Ze bevatten sowieso de naam van de instelling waar het archief bewaard wordt, de naam van het archief en de naam van het specifieke archiefstuk en de geraadpleegde folio's. Neem wat betreft het laatste de exacte benaming over waaronder het stuk gearchiveerd is:

Herzog August Bibliothek, Wolfenbüttel, Cod. Guelf. 96 Novi, ff. 93r-94v (7 August 1636).

Het is gebruikelijk de naam van de instelling af te korten. Geef dan wel aan het begin van de bibliografie aan waar de afkorting voor staat:

BAV, Archivio Chigi, 25261.

BAV: Biblioteca Apostolica Vaticana

5.

Voor verwijzingen naar dezelfde bron zoals in de voorgaande voetnoot (als laatste titel), kan Ibidem worden gebruikt. In de Chicago stijl wordt Ibidem afgekort tot Ibid. en niet gecursiveerd. Verwijst de voetnoot naar dezelfde bron en hetzelfde paginanummer als in de voorgaande noot dan kun je volstaan met Ibid. Verwijst de voetnoot naar dezelfde bron maar een andere pagina dan vermeld je het paginanummer:

Ibid.

Ibid., p. 112. (of Ibid., 112.)

6.

Langere voetnoten kunnen worden gebruikt om iets uit te leggen (een stroming, een concept of term etc.); om een bron in de oorspronkelijke taal te citeren of om een aspect van het onderzoek aan de orde te stellen dat niet evident relevant is in de lopende tekst. Maak zo summier en beperkt mogelijk gebruik van dergelijke explicatieve voetnoten!

7.

Er bestaat geen consensus over wat de beste manier is om verkorte voetnoten te maken voor websites. In ieder geval is het belangrijk om zo volledig mogelijk te zijn. Onderstaande optie behoort tot de mogelijkheden:

Voor- en achternaam auteur, “Titel geraadpleegde tekst.”, *Naam website*, aangepast op datum, geraadpleegd op datum, URL.

Henny de Lange, “Scheuren, kreukels en vlekken: de schetsen van architecten redden, is een monsterklus,” *Trouw*, aangepast op 19 augustus 2018, geraadpleegd op 19 augustus 2018, <https://www.trouw.nl/cultuur/scheuren-kreukels-en-vlekken-de-schetsen-van-architecten-redden-is-een-monsterklus~a2947d73/>

LET OP!: Gebruik voetnoten voor verwijzingen naar websites **alleen** voor online kranten, niet-academische tijdschriften, museumsites etc. Deze hoeven dan niet meer opgenomen te worden in de bibliografie tenzij er regelmatig naar dezelfde website wordt verwezen of wanneer de website bijzonder relevant is voor het onderzoek (bijv. een museumsite). Zie in het hoofdstuk over de bibliografie hoe je dat vervolgens doet. Wees zeer terughoudend in het gebruiken van websites als bron.

Gebruik voetnoten voor verwijzingen naar websites **niet** om naar artikelen uit academische tijdschriften te verwijzen ook al heb je die online geraadpleegd. Volg daar de instructie voor artikelen. De volledige informatie komt in dat geval in de bibliografie te staan.

IV. LITERATUURLIJST

Het laatste onderdeel van het eindwerkstuk is de bibliografie. Deze omvat: **a)** een lijst van primair, niet gepubliceerd bronnenmateriaal (indien gebruikt); **b)** een lijst van (secundaire) literatuur en **c)** een lijst van websites.

Wees consistent in je titelbeschrijvingen! Gebruik van programma's als *Zotero* en *Endnote* kan zeer handig zijn, mits rekening wordt gehouden met de gevraagde wijze van titelbeschrijven. Wanneer je *Zotero* en *Endnote* gebruikt en je referenties importeert van bibliotheekcatalogi ben je immers afhankelijk van hoe een bibliotheek een referentie heeft ingevoerd en dat is per bibliotheek niet per definitie op dezelfde manier. Hierdoor kunnen inconsequenties ontstaan. Controleer dit nauwkeurig! Eigenlijk kun je het beste dit soort programma's gebruiken om je gebruikte literatuur voor jezelf te ordenen. De literatuurlijst maak je vervolgens zelf handmatig op. Ook voor de titelbeschrijvingen hanteren we de Chicago referentiestijl.

1.

De lijst van primaire bronnen bevat niet-gepubliceerd (archieff-)materiaal. Dit wordt gepresenteerd in alfabetische volgorde van de bewaarplaatsen:

Leiden, Erfgoed Leiden en omstreken, Notarieel archief.

2.

De lijst van (secundaire) literatuur is alfabetisch en bevat artikelen en boeken (met uitzondering van algemene naslagwerken zoals woordenboeken en encyclopedieën). De beschrijvingen zijn als volgt opgesteld:

a. Boek:

Eén auteur

Achternaam auteur, voornaam of initialen auteur. *Titel: Ondertitel*. Plaats van uitgave: Uitgever, Jaar van uitgave:

O'Malley, M. *The business of art: Contracts and the commissioning process in Renaissance Italy*. New Haven/ London: Yale University Press, 2005.

Redacteur

Achternaam redacteur, voornaam of initialen redacteurs, red. *Titel: Ondertitel*. Plaats van uitgave: Uitgever, Jaar van uitgave:

Currie, Stuart, ed. *Drawing 1400-1600: Invention and innovation*. Aldershot: Ashgate, 1998.

Meerdere auteurs

Achternaam 1e auteur, voornaam of initialen 1e auteur, en voor- en achternaam 2e auteur. *Titel: Ondertitel*. Plaats van uitgave: Uitgever, Jaar van uitgave:

Blockmans, Wim en Walter Prevenier. *De Bourgondiers: De Nederlanden op weg naar eenheid 1384-1530*. Amsterdam: Meulenhoff, 1997.

Auteur(s) en vertaler of redacteur

Achternaam auteur, voornaam auteur. *Titel: Ondertitel*. vertaald door voor- en achternaam vertaler. Plaats van uitgave: Uitgever, Jaar van uitgave.

Bernini, Domenico, *The life of Gian Lorenzo Bernini by Domenico Bernini*. Translated by Franco Mormando, University Park Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 2011.

of...

Achternaam auteur, voornaam auteur. *Titel: Ondertitel*. samengesteld door voor- en achternaam redacteur. Plaats van uitgave: Uitgever, Jaar van uitgave.

Da Vinci, Leonardo. *The Literary works of Leonardo da Vinci*. Edited by Jean Paul Richter, London: Phaidon, 1970.

b. Hoofdstuk in boek/bundel:

Achternaam auteur, voornaam of initialen auteur. "Titel hoofdstuk: Ondertitel hoofdstuk." In *Titel boek: ondertitel boek*, samengesteld door voor- en achternaam redacteur(en), paginanummers. Plaats van uitgave: Uitgever, jaar van uitgave.

Eck, C.A. van. "Semper's metaphor of the Living Building: Its origins in 18th-century French theories and its function in architectural theory." In *Metaphors in architecture and urbanism*, samengesteld door A. Gerber, 133-147. Bielefeld: Transcript, 2013.

c. Artikel in tijdschrift:

Achternaam auteur, voornaam of initialen auteur. "Titel: Ondertitel van het artikel." *Titel van het tijdschrift* nummer jaargang, deelnummer uitgave (jaar): paginanummers.

Westgeest, H.F. en Hilde van Gelder. "Photography and painting in multi-mediating pictures." *Visual studies* 24, 2 (2009): 122-131.

3.

Speciale gevallen en uitzonderingen:

a. plaatsnamen

Vermeld plaatsnamen in het Nederlands, indien mogelijk:

Parijs in plaats van Paris; Londen in plaats van Londen; Turijn in plaats van Torino etc.

b. series

Wanneer een boek deel uitmaakt van een serie, moeten naam en nummer na de titel en voor de publicatiegegevens worden vermeld.

Cohen, S. *Transformations of time and temporality in Medieval and Renaissance art*. Brill's studies in intellectual history 228/6. Leiden/Boston: Brill, 2014.

c. boeken in meerdere delen

In het geval dat een boek uit meerdere delen bestaat, moet in de beschrijving het gebruikte deel (of de gebruikte delen) na de titel worden vermeld.

Eisenstein, E.S. *The printing press as an agent of change*, vol. I. Cambridge/New York: Cambridge University Press, 1980.

Wanneer je in de bibliografie naar dit werk in zijn geheel wilt verwijzen (dus alle delen) dan doe je dat als volgt.

Eisenstein, E.S. *The printing press as an agent of change*, 2 vols. Cambridge/New York: Cambridge University Press, 1980.

In dat geval dien je in de verwijzingen (voetnoot), wel het specifieke deel waarnaar je verwijst aan te geven.

Eisenstein 1980, deel I, p. 213.

e. boeken/artikelen zonder auteur

Wanneer geen auteur wordt vermeld, wordt de titel alfabetisch geordend op het eerste woord - met uitzondering van lidwoorden.

Twintig jaar buismeubelen in de Bijenkorf. Den Haag: De Bijenkorf, 1975.
wordt opgenomen onder de T

f. hoofdlettergebruik

Hoofdletters worden *niet* gebruikt voor afzonderlijke titelwoorden, behalve in talen waar dat grammaticaal correct is (bijv. Duits). In de geesteswetenschappen is het de gewoonte ook hoofdletters te gebruiken voor alle zelfstandige naamwoorden in Engelstalige titels. Ook in Chicago gaat men van deze zogenaamde *Headline style* uit. Dat is ook **de richtlijn** voor het BA eindwerkstuk. In sommige vakgebieden (zoals bijvoorbeeld de taalwetenschap) begint dit echter in onbruik te raken. Wees in elk geval consequent in het wel/ niet gebruiken van hoofdletters voor Engelstalige titels.

g. websites

In de bibliografie worden websites apart geordend op naam van de website (niet op lidwoord). Gebruik zo veel mogelijk informatie als je kunt vinden als volgt:

Naam van de website. “Titel van het geraadpleegde stuk.” Titel van het onderdeel van de website. Laatst aangepast op datum. Geraadpleegd op datum. De URL of DOI.

Bijvoorbeeld:

Rijksmuseum. “The dying Cleopatra.” Early Netherlandish Paintings online collection. Laatst aangepast in 2016. Geraadpleegd op 18 augustus 2018.
<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/SK-A-2843/catalogus-entry>

Voor het opnemen van blogs, commentaren, posts op social media en bijdragen aan fora zie de handleiding van Chicago: <https://www-chicagomanualofstyle-org.ezproxy.leidenuniv.nl:2443/home.html>

V. AFBEELDINGEN

Ondanks dat de Chicago referentiestijl wel richtlijnen biedt voor het opnemen van kunstwerken en foto's als bron in de bibliografie, is zij niet toereikend voor het maken van onderschriften bij afbeeldingen. Als kunsthistorici willen we over het algemeen zo veel mogelijk informatie in het onderschrift kunnen terugvinden. Daarom baseren we ons voor het invoegen van afbeeldingen en het maken van onderschriften op onderstaande conventies:

1.

In werkstukken worden afbeeldingen niet in de tekst opgenomen maar in een afzonderlijk deel ná de conclusie (en ná eventuele bijlagen) en vóór de bibliografie.

2.

Afbeeldingen worden voorzien van een nummer dat in de lopende tekst gebruikt kan worden om naar de illustratie te verwijzen: (Afb. 1.)

3.

Afbeeldingen worden voorzien van een zo volledig mogelijk onderschrift; dit bevat de volgende elementen:

Naam van kunstenaar, *Titel van kunstwerk*, datering, materiaal/techniek, afmetingen hoogte x breedte x diepte*, (plaats, locatie, inventarisnummer).

*: Bij tweedimensionale werken volstaat de vermelding van hoogte x breedte in cm. Bij driedimensionale werken altijd hoogte x breedte x diepte in cm. Bij kleine werken zoals prenten worden de afmetingen in mm vermeld.

Paul Delvaux, *La ville rouge (de rode stad)*, 1944, olieverf op doek, 110 x 195 cm, (Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen, inv. nr. 2782 (MK))

Henry Moore, *King and Queen*, 1952-1953, brons, 165 x 150 x 95 cm, (Washington D.C., Hirshorn Museum and Sculpture Garden, Smithsonian Institute, inv. nr. 66.3636).

Wenceslaus Hollar, *De lente*, 1643, ets, 265 x 184 mm, (Amsterdam, Rijksmuseum, inv. nr. RP-P-OB-11.247)

Afhankelijk van het object of kunstwerk zichtbaar op de afbeelding (schilderij, gebouw, foto, kast, kledingstuk, performance etc.) gelden er andere conventies voor het onderschrift.

Kunstnijverheid:

Naam van de maker, Omschrijving object of *Titel*, signatuur, datering, materialen en techniek, afmetingen, (plaats, locatie, inventarisnummer)

Adam van Vianen, Kan met deksel, A.D.Viana.FE., 1614, verguld zilver, 25 x 14 x 9 cm, (Amsterdam, Rijksmuseum, BK-1976-75)

Architectuur:

Ontwerper(s), *Naam van het gebouw*, Plaats, Gegevens straat en nummer, Datering. Zijde van het afgebeelde gebouw en richting waar vanuit de foto is genomen, Datering foto.

H.P. Berlage, *Koopmansbeurs*, Amsterdam, Damrak/ Beursplein, 1897-1903. Gezicht op de voorgevel en de linker zijgevel vanuit het zuidwesten, opname ca. 1935.

Zie verder:

<https://www.acvabakg.com/jaar-1-3-verantwoording>

Klik vervolgens in het menu bij 3.8 op AFBEELDINGEN

Er zijn natuurlijk altijd uitzonderingen of ingewikkelde objecten en kunstwerken zoals een performance of een installatie. Bij twijfel overleg je met de uitgever of met de peer reviewer.

4.

Op een aparte pagina ná de afbeeldingen verantwoord je in een genummerde lijst, die correspondeert met de nummering van de afbeeldingen, waar je de afbeelding vandaan hebt. Heb je de afbeelding uit een boek of een artikel dan kun je volstaan met een vorm die lijkt op een verkorte voetnoot.

Achternaam auteur en jaartal publicatie, het nummer van de afbeelding in de publicatie.

Afb. 1. Van Miegroet 1989, afb. 176.

Neem in deze lijst de afkorting over zoals die in de publicatie wordt gehanteerd, bijvoorbeeld:

Afb. 2. Marrow 2005, Ill. 31.

Afb. 3. Lane 2009, Color Plate 10.

Gebruik je een afbeelding van het internet vermeld dan de datum waarop je de afbeelding hebt gedownload en de URL:

Afb. 4. Gedownload op 18 augustus 2018.

https://www.tate.org.uk/art/images/work/T/T00/T00228_10.jpg

VI. PLAGIAAT

Het gebruik van andermans werk, argumentatie, ideeën etc., zonder verwijzing hiernaar is onethisch en daarmee onacceptabel.

In geval van plagiaat wordt manuscript niet geaccepteerd en volgen mogelijk ook andere sancties.

Voor meer informatie zie:

<http://media.leidenuniv.nl/legacy/Plagiat.pdf>

VII NASLAG

Handleiding Chicago referentiestijl (zorg dat je via de UB bent ingelogd!)

<https://www-chicagomanualofstyle-org.ezproxy.leidenuniv.nl:2443/home.html>

Syllabus Academische Vaardigheden BA Kunstgeschiedenis

<https://www.acvabakg.com>

Bijlage B van de OER

<http://hum2.leidenuniv.nl/pdf/oer/Regeling-gang-van-zaken-rond-BA-eindwerkstuk-13-14.pdf>